

Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan əsgəri bilməlidir ki, ölkəmizin ərazi bütövlüyü nəyin bahasına olursa olsun, bərpa edilməlidir.

Heydər ƏLİYEV

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır

9 yanvar 2019-cu il № 2 (2319)

Qiyməti 30 qəpik

“Prezident İlham Əliyevin Türkiyədə “İlin dövlət başçısı” seçilməsi ona olan sevginin göstəricisidir”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyədə “İlin dövlət başçısı” seçilməsi bu ölkənin sadə vətəndaşından tutmuş ziyalisinə qədər hər kəsin dövlət başçısına sevgisinin və onun gördüyü işlərin qiymətinin göstəricisidir.

Bu fikri AZƏRTAC-a açıqlamasında Türkiyə Azərbaycan Dərnəkləri Federasiyasının sədri Bilal Dündar bildirib.

Sədr qeyd edib ki, bu sorğu Türkiyənin bütün bölgələrində 570 vətəndaş cəmiyyəti arasında keçirilib. Prezident İlham Əliyev Türkiyədə böyük nüfuz sahibidir. O, ulu öndər Heydər Əliyevin “Bir millət, iki dövlət” prinsipinə sadıq qalaraq Türkiyə ilə Azərbaycan arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin daha da möhkəmlənməsi istiqamətində mühüm xidmətlər göstərib. Dövlət başçısı dəfələrlə sübut edib ki, Azərbaycan hər zaman qardaş Türkiyənin yanındadır. Türkiyədə 15 iyul dövlət çevrilişinə cəhd zamanı Prezident İlham Əliyev qardaşı və həmkarı Rəcəb Tayyib Ərdəğana dəstək oldu. Türkiyənin çətin zamanlarında qardaş Azərbaycan tərəfindən uzadılan dost əli sadə türk vətəndaşlarında böyük rəğbət yaradıb. Azərbaycan regionda cərəyan edən siyasi məsələlərdə və beynəlxalq iqtisadi layihələrin reallaşmasında Türkiyəyə dəstək verir. Bütün bunların nəticəsidir ki, İlham Əliyev Türkiyədə “İlin dövlət başçısı” adına layiq görülüb.

Federasiya sədri bildirib ki, Türkiyə də hər zaman qardaş Azərbaycanın yanındadır. Türkiyə Dağlıq Qarabağ münaqişəsini öz problemi hesab edir. Bu münaqişə ilə bağlı həqiqətlər Türkiyə dövləti tərəfindən də beynəlxalq tribunalardan dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırılır.

Bilal Dündar qeyd edib ki, Türkiyədə Xocalı faciəsini gənc nəslin yaddaşına həkk etmək üçün onlarla abidə və park istifadəyə verilib. Türkiyənin böyük şəhərlərindən biri hesab olunan Kocaelidə 31 mart və Xocalı soyqırımları ilə bağlı muzey fəaliyyət göstərir. Burada dünyanın 100-dən çox televiziya kanalı xüsusi reportajlar və sənədli filmlər hazırlayıb. Bundan başqa, Türkiyə Azərbaycan Dərnəkləri Federasiyası ilə birgə fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev Mədəniyyət Evinə Azərbaycanın tarixini və ədəbiyyatını əks etdirən kitabxana var.

Ön xətdən reportaj

Bu həsrətin son nəfəsi - Qələbə!..

Ön xətdə, döyüş növbətçiliyi aparan əsgərlərin döyüş ruhunu görürsən, qələbə əzmini görürsən, mənəvi-psixoloji hazırlığını görürsən, bir daha əmin olursan ki, ordumuz torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə qadirdir; əsgərlərin əhatəsində ruhun da əsgərləşir...

Qışdı, təbiətin payızı xatırladan görkəmində qərribə bənzərsizlik duyulur; nə könül açıq, nə könül küsdürür. Nə payız kimi payızdı, nə qış kimi qış. Təqvimdə qışdı, hərdən əsən, hərdən kəsən yel payız yelidi. Ağacların saralmış yarpaqlarının titrəyişin-

də payızın hökmü görünür. Payız görkəmli qışdan sonra gələcək yaz həsrətlilərinin ürəyindən keçənlər düşüncələrimdə sultanlıq edir. Bu həsrəti 2016-cı ilin yazında yaşanılmış ovqat bitirəcək! "Görəsən, təbiət 2016-cı ilin yazının intizarında olanla-

rın murazının nə olduğunu bilir-mi?", - cavabını gözləmədiyim bu sorğunun cazibəsində sən-gərlərə - "Böyük Qələbənin əsgəriyik!" deyənlərlə səmimi kəlmələşməyə gedirik. "Görəsən təbiətin payızını da, qışını da yaz ovqatıyla yaşadacaq

Azərbaycan əsgərindən eşidə-cəklərim könül qubarımı necə kürüyəcək?", - sorğusu da cavabsız qalır; mayor Niyazi Dadaşovun qətiyyətlə, inamla dedik-lərini bu sorğuya cavab bilərəm:

(Ardı 3-cü səhifədə)

Müdafiə naziri: "Azərbaycan Ordusunun döyüş qabiliyyəti ərazi bütövlüyümüzün təmin edilməsində əsas amillərdən biridir"

Ordumuz hər an döyüş əməliyyatlarına hazır olmalıdır

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, Müdafiə nazirinin müavinləri, qoşun növləri komandanları, nazirliyin baş idarə, idarə və xidmət rəisləri, birlik komandirlərinin iştirakı ilə keçirilən müşavirəyə videobağlantı vasitəsilə cəbhə bölgəsində yerləşən birləşmə ko-

mandirləri və digər məsul zabitlər də cəlb olunub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi və Yeni il münasibəti ilə xalqımıza təbrikini xatırladan Müdafiə naziri bayram təbri-

Yanvarın 5-də Mərkəzi Komanda Məntəqəsində Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun rəhbərliyi ilə xidməti müşavirə keçirilib.

kində ordumuza verilən qiyməti xüsusi vurğulayıb və şəxsi heyət qarşısında qoyulan konkret tapşırıqları müşavirə iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb.

Müdafiə naziri qoşunların təmas xəttindəki hazırkı vəziyyəti təhlil edərək ötən il ərzində görülən işlər, əldə edilmiş uğurlar və 2019-cu ildə yerinə yetiriləcək fəaliyyətlər barədə çıxış edib.

Azərbaycan Ordusunun bütün qoşun növü və qismlərinin fəaliyyətinə toxunan general-polkovnik Zakir Həsənov müşavirə iştirakçılarından əsas diqqətin döyüş hazırlığı, qoşunların operativ, fasiləsiz və gizli idarə edilməsi, müdafiə sisteminin dayanıqlığı, qarşılıqlı fəaliyyətlərin təkmilləşdirilməsi, komandir və rəis heyətinin peşəkarlığının daim artırılması, şəxsi heyətin təlim-tərbiyəsi, vətənpərvərlik və döyüş ruhunun möhkəmləndirilməsi, hərbi qulluqçuların sağlamlığı və

döyüş təminatının digər aspektlərinə yönəldilməsini tələb edib.

Müdafiə naziri çıxışında xüsusi qeyd edib ki, dövlət başçısının da bildirdiyi kimi, ölkəmizin güclü hərbi potensialı və Azərbaycan Ordusunun döyüş qabiliyyəti ərazi bütövlüyümüzün təmin edilməsində əsas amillərdən biri-

dir. General-polkovnik Zakir Həsənov bildirib ki, əldə edilmiş uğurlardan arxayınlaşmamalı, qoşunların taktiki, operativ və strateji səviyyələrdə fəaliyyətləri daim təkmilləşdirilməli, şəxsi heyət işə düşmənin üzərində üstünlüyümüzü qorumaqla hər an döyüş əməliyyatlarına hazır olmalıdır.

2018-ci ildə Azərbaycan Türkiyədən müdafiə və aviasiya sənayeləri məhsullarının idxalını 86 faiz artırıb

Azərbaycan 2018-ci ildə Türkiyədən müdafiə və aviasiya sənayeləri məhsullarının idxalına görə vedinci yeri tutur: ötən il qardaş ölkədən idxal edilən bu məhsulların həcmi 2017-ci ildəki 34,143 milyon dollarla müqayisədə 63,409 milyon dollar (86 faiz çox) olub.

AZƏRTAC Anadolu agentliyinə istinadla xəbər verir ki, bu məlumat Türkiyə İxracatçılar Məclisinin hesabatında yer alıb.

2018-ci ildə Türkiyədən müdafiə və aviasiya sənayeləri məhsullarının idxalına görə ilk yeri 726,066 milyon dollarla ABŞ tutub. Birləşmiş Ştatlar ötən il Türkiyədən idxalın həcmi 2017-ci ilə müqayisədə 5 faiz artırıb. İkinci göstərici 226,119 milyon dollarlıq (8 faiz çox) məhsul idxal edən Almaniyaya məxsusdur. İdxalçı ölkələr arasında ən yüksək göstəricini

isə Oman nümayiş etdirib. Bu ölkə ötən il 153,373 milyon dollarlıq məhsul idxal edib ki, bu da 2017-ci ildəki 13,378 milyon dollarla müqayisədə 1046 faiz çoxdur.

Hesabat ilində Türkiyənin Qətərə müdafiə və aviasiya sənayeləri məhsullarının ixracı 83,455 milyon dollar (241 faiz çox), Niderlanda isə 75,582 milyon dollar (455 faiz çox) təş-

kil edib. 2018-ci ilin dekabrında qardaş ölkənin bu sahələr üzrə ixracatının həcmi 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 24,9 faiz artaraq 253,496 milyon dollara çatıb.

Ümumilikdə isə, 2018-ci ildə Türkiyənin ixrac etdiyi müdafiə və aviasiya sənayeləri məhsullarının həcmi 2017-ci ilə müqayisədə 17 faiz artaraq 2,035 milyard dollara çatıb.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatı

Ermənistan silahlı birləşmələri atəşkəs rejimini pozub

7 yanvar 2019-cu il.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində sutka ərzində atəşkəs rejimini 28 dəfə pozub.

Ermənistan Respublikası Noyembəryan rayonunun Dovex kəndində və adsız yüksəkliklərdə, İcevan rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Qazax rayonunun Kəmərlı, Cəfərlı kəndlərində və adsız yüksəkliklərdə, Berd rayonunun Çınarı kəndində yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Əsrik Cırdaxan, Ağbulaq, Muncuqlu kəndlərində yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Tərtər rayonunun işğal altında olan Göyarx, Ağdam rayonunun Şirvanlı, Füzuli rayonunun Aşağı Veysəlli, Aşağı Seyidəhmədli kəndləri yaxınlığında, həmçinin Goranboy və Tərtər rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqeləri atəşə tutulub.

8 yanvar 2019-cu il.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində sutka ərzində atəşkəs rejimini 22 dəfə pozub.

Ermənistan Respublikası Noyembəryan rayonunun Voskevan kəndində və adsız yüksəkliklərdə, İcevan rayonunun Berkaber, Ayqevit kəndlərində və adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Qazax rayonunun Kəmərlı, Aşağı Əskipara, Qızılhacılı, Cəfərlı kəndlərində, Krasnoselsk rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Gədəbəy rayonunun Zamanlı kəndində yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

İşğal altında olan Ağdam rayonunun Cəvahirli, Qaraqaşlı, Mərzili, Cəbrayıl rayonunun Nüzgər kəndləri yaxınlığında, həmçinin Goranboy, Tərtər və Xocavənd rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqeləri atəşə tutulub.

Bu həsrətin son nəfəsi - Qələbə!..

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

- Azərbaycan əsgəri yüksək döyüş qabiliyyətinə malikdir. Yüksək döyüş qabiliyyətini yüksək mənəvi-psixoloji hazırlığı tamamlayan əsgərlərimiz Ali Baş Komandanın istənilən döyüş əmrini, döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə qadirdir. Əsgərlərimiz bir amalla xidmət edirlər: torpaqlarımızı işğaldan azad etməli!

- Azərbaycan əsgəri Ali Baş Komandanın döyüş əmrilə təbii təminatın payızını da, qışını da yaz ovqatıyla yaşatmağa qadirdir. Səngərlərə bu inamla gedirəm, - deyirəm.

- Bu inam bizim də inamımızdır, bu inam xalqın inamıdır, - mayor Niyazi Dadaşovun səsinə sezişən qüruru bir azdan əsgərlərin əhatəsində yaşayacağıq; bir azdan səngərlərə çatacağıq...

Döyüş növbətçiliyindən qayıdan əsgərlərlə görüşməyə, kəlmələşməyə tələsik; üreyim mənə səngərlərə çəkməkdədi. Yolun sağında-solunda gördüklərimin görkəmində, səksəkəsiz, mənzilə qorxu-hürküsüz tələsənlərin yerində istəyinin qollarına giriş olan həsrətin rəngini görmək çətin deyil - müharibə rəngli həsrətdi. Bu həsrət düşüncələrimin can ortağına dönməkdədi. Əsgərlərlə həm də həsrətdən danışacağıq...

- Həsrət ürəyə yükdü. Həsrətlilərin gecəsi də gecədi, gündüzü də gecə kimidi. Günü ay qədər uzun görünür. Həsrət elə gəlir ki, zaman ləngiyir. Ləngiyən zamandan gileylənir. Bu giley təsəllidi, - deyirəm. Mayor fikrimi tamamlayır və bu, düşüncələrimin qırışığını açır:

- Həm də Azərbaycan əsgərinin vətənsəverliyinə güvənən, ümidə bükülü təsəllidi.

Səngərdədik. Vətəndən, torpaqdan, qələbədən, Böyük Qələbədən, yurd sevgisindən, həsrətdən, ... danışırıq...

Kəlbəcər işğal olunanda qılınclılı Kamran kişi müvəqqəti məskunlaşma kimi Kəlbəcəre

yünlənir. "Kamran dayılarının həsrətini bitirəcəyik!", - deyirlər...

Əzamiyyətlərin birində laçın olub Laçını görməyən bir əsgərlə kəlmələşirdik. "Atam kəlməbaşı Laçın deyirdi. Yurdunun həsrətini çəkirdi, ata-anam. Doğma ocağından, isti bucağından iraq düşənlərin nələr çəkdiyini mən də bilərəm. Mən də, əsgər yoldaşlarım da dediyiniz o intizara, o həsrətə son qoyacaq əsgərlərin sırasında olmaq istəyirik...", - demişdi. Səsinə qəhər çırpınmışdı. Araya üzücü sükut çökmüşdü. Komandirinin əli əsgərin çiyinə enmişdi. Baxışları laçın əsgərin üzündən üzüməyən əsgərlərdən biri qətiyyətlə demişdi:

- Kəlbəcəri də, Ağdamı da, ..., sənin Laçını da işğaldan azad edənlərin sırasında biz də olacağıq. Sənin kəndin də Co-cuq Mərcanlı kimi yenidən qurulacaq. Həsrətlilərin həsrətinin sonuna az qalib.

Komandirləri qətiyyətlə demişdi:

- Bir döyüş qədər vaxt qalib!

O anlarda "Bir döyüş qədər!" harayı göyləri yerə ələmək qüdrətindəydi...

deyirlər, Hərbi and, hərbi xidmət, qələbə, Böyük Qələbə deyirlər. Mənə elə gəlir ki, Şuşada, Qala qapısının astanasında. Bir azdan şəhər erməniləşdiriləcək, Cıdır düzündə diz çöküb torpağa üz sürəcəyik, "Həsrət uzun çəksə də gəldik, yaralarına məlhəm olacaq qələbəylə gəldik, Cıdır düzü müz. Azərbaycan əsgərinin qüdrətidir bu!", - deyəcəyik. Əsgərlər bu inamla danışirlar...

Əsgər Mahir Əlirzayev deyir ki, bu həsrət Ali Baş Komandanın döyüş əmrilə bitirəcəyik. Laçınlılar Laçına, kəlbəcərlilər Kəlbəcəre, şuşalılar Şuşaya... qayıdacaqlar.

- Onda xalq həmin günü yaz ovqatıyla yaşayacaq, siz yaşadacaqsınız, - deyirəm və bayaqdan bəri baxışları qarşı tərəfdən üzüməyən əsgər Yusif Səlimovun kəlmələrinə sarı dönmürəm:

- Dediğiniz həsrət bizdən böyükdü.

Mayor Niyazi Dadaşovun dedi ki kəlmələr əsgərləri qürurlandırır: - Azərbaycan Ordusu onu bu yaşında sona çatdıracaq.

Əsgərlər bir daha əmin olurlar ki, mayorun təmsalında hərbi hissənin, hərbi hissənin təmsalında Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi onlara - orduya güvənir. İnanır ki, ordumuz torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə qadirdir.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qürurla dedi ki bir kəlamı xatırladım: "Azərbaycan güclü dövlətdir və onun güclü ordusu vardır". Əsgərlərin baxışlarında qürur səngərin həndəvərlərində qərarlaşa bilmir. Bu qürur şəhidlərimizin son nəfəsə dedi ki, qələbənin, güllənin amansızlığından deyə bilmədiyi "Təki Vətən yaşasın!" kəlmələrinin qürurudu. İrimiqyaslı təlimlərdə püxtələşən döyüş qüdrətinin qürurudu. 2016-cı ilin aprelinin qürurudu. Gününlük əməliyyatının qürurudu. Böyük Qələbəyə aparacaq döyüş ruhunun, mənəvi-psixoloji hazırlığın qürurudu. Azərbaycan Ordusunun 100 illiyinə həsr olunmuş paradın təntənəsinin qürurudu, dünyanı heyretləndirən möhtəşəmliyin qürurudu. Bu qüruru əsgərlərin əhatəsində yaşamaq necə xoşdu!..

Bu qürurun zəmanətiylə söz sözü çəkir.

Son illərdə həyata keçirilən irimiqyaslı islahatları xatırlayırdıq, yeni hərbi hissələrin inşa olunmasını, əsaslı təmir edilmiş

sini, Ali Baş Komandanın, Müdafiə nazirinin ön xətdə zabit və əsgərlərlə görüşlərini xatırlayırdıq.

Bu xatırlamalar Vətən sevgisindən rəşələnən qürurdu.

Qəhrəmanlıqları, qəhrəmanlıqları xatırlayırdıq...

Yusifləri, Şirinləri, Vəzirleri, Etibarları, Mübarizləri, Samidləri, Raqqıqları, ..., Çingizləri xatırlayırdıq. Bu xatırlamalar ehtiramıdır...

Hələ səngərlərə gəlməmiş baş leytenant Fəmid Rəhimovun dedikləri yadıma düşür:

- Əsgərlərimizin döyüş hazırlığı yüksəkdir. Hər biri Ali Baş Komandanın döyüş əmrinin intizarındadır. Hamısı qələbənin əsgəri olmaq istəyir.

Əzamiyyətlərin birində tərxis

erəfəsində olan əsgərin dediklərini xatırladım:

- Hərbi xidmətə gələndə anama demişdim ki, evimə qalib əsgər kimi dönəcəm. Döyüşlərin mən tərxis olana kimi başlamasını arzulayıram...

Baş leytenantın əminliklə dedikləri fikrimi tamamlamışdı:

- Əsgərlər Hərbi and içiblər. Hər biri andına sədaqətlə xidmət edir. Dövlətçiliyimizi qoruyanların hər biri dediğiniz əsgərin əməliylə xidmət edir.

- Qələbə kəlməsində bir ahenrübəlik var, eşidəni özüne çəkir, həm də ruhuna cana, canın ruha sədaqəti kimi çəkir, - demişdim. Bu mükəlləməsməni xatırladım. Baş leytenant Amid Şahbazov əsgərlərə baxır. Doğma baxışları, güvənli baxışları. Baxışlar deyir ki, aprel döyüşlərində bu əsgərlərimiz məktəbliydi. Əksəriyyəti döyüş-

ləre getmək istəyib. Təbii ki, buna ehtiyac yox idi. İndi hərbi xidmətdədirlər. Səngərlərinin qazandıq qələbəni Böyük Qələbəylə tamamlamaq istəyilə xidmət edirlər. Bu, ruhun istəyidi. Baş leytenantın baxışlarından bunları da duyuram.

"Bayaq kəlbəcərlər Kamran kişini xatırladınız, onun həsrət çəkdiyini dediniz. Bu ağır hamımın yaşadığımız ağırlardı. Əsgərlər "Kamran dayılarının həsrətini bitirəcəyik!", - dedilər. Bayaqqı mətləbin davamı kimi deyim ki, döyüş həsrətində olan əsgərlərimiz intizar çəkənlərin yurd həsrətinə son qoyacaqlar".

Baş leytenantın inamının zəmanətiylə qarşı tərəfə baxıram. Düşmənlərin sıxıldığı səngərlərin göyündə bir topa bulud görünür. Mənə elə gəlir ki, bulud topası sıxlaşmaqdadır. Bir azdan yağışa dönəcək, yaxın vaxtlarda Azərbaycan əsgərinin ayağına düşənəcək yollara, cığırlara yağacaq, yollara, cığırlara atılmış daş-kəseyi süpürüləcəkdir. O yollar, cığırlar Azərbaycan əsgərinin qələbə yolunun - Böyük Qələbənin başlanğıcı olacaq. Belə düşünürəm və düşüncələrimi əsgərlərə də deyirəm. Doğma baxışların əhatəsində eşitdiklərim üreyimi dağa döndürür:

- Qəzetinizdə dərc olunmuş bir məqalə hamımızı duyğulandırdı: "Böyük Qələbənin yolları üstə səngər müvəqqəti dayanacaqdı". Biz bu səngərlərdə müvəqqəti dayanmışıq. Ali Baş Komandanın döyüş əmrinə kimi...

Bayaqdan bəri səngərlərin yan-yörəsini dolaşan yel bulud-

bir mənzil yaxın olsun deyə Murvodağın ətəyinə - Toğana kəndinə yön tutmuşdu. Hər gün dan söküləndən şər qarışana kimi Kəlbəcəre sarı boylanırdı. Bir işin qulpundan yapışanda da, əli işə yatmayanda da Qılınclılı xatırlayırdı. Yurd həsrəti ruhunu titrətdirdi, göy üzünə pıçıldayırdı: "Üreyim dərddi-dərddi yurduma sarı boylanır...". Bunu deyirəm əsgərlərə. Əsgərlərin qaşları çatılır, yumruqları dü-

Əsgərlərə bu duyğusal mükəlləməsməni də xatırladım. Baş leytenant Amid Şahbazov əsgərlərə baxır. Bu xatırlatma zabitin də, əsgərlərin də düşüncələrini tərpədir. Nəse demək istəyirəm. Əsgər sözüne həmişə açıq üreyim yene əsgər sözüylə, əsgər qətiyyətiylə, əsgər inamıyla silkələnsin deyə fikrimdən daşınıram.

Əsgərlər danışır. Vətən deyirlər, torpaq, dövlət, dövlətçilik

Rəşid HÜSEYNOV,
əməkdar jurnalist,
fotolar
çavuş
Namiq PƏNAHOVUNDUR

Heydər Əliyev irsini öyrənirik

Heydər Əliyev irsi və azərbaycançılıq ideologiyası

Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin mövcudluğu və şərəfli tarixi Azərbaycan xalqının ulu öndəri, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Müasir Azərbaycan Ordusunun formalaşması Heydər Əliyevin dövlətçilik təfəkkürünün, siyasi uzaqgörənliyinin və təşkilatçılıq qabiliyyətinin məntiqi nəticəsidir. Ordu quruculuğu sahəsində Heydər Əliyev irsinin əvəzsiz dəyəri ondadır ki, bu dəyər başlanğıcını hələ Sovetlər dövründən götürüb. Azərbaycanın tarixi ənənələrinin davam etdirilməsi, gənclərin qəhrəmanlıq ənənələri əsasında formalaşması, sərkərdələrin və görkəmli hərbi xadimlərinin şərəfli yolunun yaşadılması Heydər Əliyevin hər zaman diqqət mərkəzində olub.

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin Sovet dövründə diqqət yetirdiyi məsələlərdən biri də SSRİ Silahlı Qüvvələri tərkibində Azərbaycanlı zabitlərin məsul vəzifələrə irəliləməsi məsələsi idi. O, Azərbaycanlı zabitlərin Sovet qoşunlarında hansı vəzifələrdə olmasını və vəzifə təyinatlarında necə irəliləməsinə daim izləyirdi. Çalışdı ki, yüksək vəzifəli Sovet zabitləri arasında azərbaycanlılar da olsun. Xidmətləri və təşkilatçılıqları ilə fərqlənən bir sıra zabitlərin və generalların daha yüksək və məsuliyyətli vəzifələrə təyin olunmasına Heydər Əli-

vey yardımçı olmuşdu və bunu özü də məmnunluqla xatırlayırdı.

Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyi dövründə Bakıda iki ali hərbi məktəb var idi. Bakı Ali Ümumqoşun Komandirləri Məktəbi və Bakı Ali Hərbi Dənizçilik Məktəbi. Bu məktəblərin hər ikisi İttifaq miqyasında sayılıb-seçilən məktəblərdən idi və təhsil almaq üçün İttifaqın ən müxtəlif şəhərlərindən bu məktəblərə axışıb gəlirdilər.

İlk növbədə Heydər Əliyev öz qətiyyətini ortaya qoyaraq Bakı Ali Ümumqoşun Komandirləri Məktəbinin rəhbərliyinə yüksək rütbəli azərbaycanlı kadrların gətirilməsinə nail oldu. Bu məktəbə qəbul olunanlar arasında azərbaycanlıların sayının artırılması üçün geniş təşkilatı işlər aparıldı. Sovet dövründə milli zəmində aparılan hərbi-təşkilatı işin zirvəsi Azərbaycan general Cəmişid Naxçıvanski adına hərbi-İnternat məktəbinin açılması sayıla bilər. Bu məktəbin açılması Heydər Əliyevin vaxt ötdükcə öz əhəmiyyətini daha da artıracaq tarixi nailiyyətinin, böyük dühasının öz xalqının gələcəyinə bağlılığının heç zaman unudulmayacaq nişanəsidir. Çox böyük maneələrə mövcud olmasına baxmayaraq, milli hərbi ənənələrin canlandırılması və gənclərin hərbi işinə cəlb edilməsi üçün fəvqəladə əhəmiyyətə malik olan belə bir təhsil ocağının açılma-

sı Heydər Əliyevin mübarizliyinin, fədakarlığının tənənəsi idi. Bu məktəbin açılışına nail olmaq üçün Heydər Əliyev həm də İttifaq rəhbərliyi ilə çarpışmadan qalib çıxdı və əslində, bu mübarizliyi ilə həmin məktəbdə təhsil alan azərbaycanlılar üçün də canlı bir nümunə oldu.

Ulu Öndər hazırda hərbi lisey adlanan C.Naxçıvanski adına təhsil ocağının açılışını belə xatırlayırdı: "Mən bu gün böyük iftixar hissi ilə demək istəyirəm ki, milli ordumuzun yaranması haqqında biz vaxtilə düşünmüşük. Nəinki düşünmüşük, on illər bundan əvvəl tədbirlər görmüşük və onlar indi öz nəticəsini verir. Xatirimdədir, 1970-ci ildə, 25 il bundan öncə mən Azərbaycanda əvvəllər heç vaxt oxşarı, analoqu olmayan ixtisaslaşdırılmış hərbi orta məktəb yaratmaq haqqında fikir irəliləyirdim. Bu məktəbi yaratdıq. Doğrudan da, mənim həyatımda gördüyüm işlər içərisində bu addımı, bu işi, bu təşəbbüsü o dövrdən artıq 25 il keçəndən sonra şəxsən özüm çox yüksək qiymətləndirirəm. Mən belə bir addım atarkən, təşəbbüs irəliləyirəkən, o vaxt Sovetlər İttifaqının çərçivəsində belə bir qeyri-adi qərar qəbul edərkən tək o günləri yox, Azərbaycanın gələcəyini düşünürdüm. Mən çox istəyirdim ki, Azərbaycanın milli ordusu olsun. Əgər o vaxt milli ordu yaratmaq mümkün deyildisə, Sovetlər İttifaqı ordusunun tərkibində Azərbaycanın güclü zabit korpusu, zabitləri olsun. Mən istəyirdim ki, Azərbaycan zabitləri Sovetlər İttifaqı ordusunun tərkibində özlərinə layiq yer tutsunlar, respublikamızın mövqeyini müdafiə etsinlər və Azərbaycanın təsirini bütün Sovetlər İttifaqına yaya bilsinlər. Mən istəyirdim ki, zabitlər korpusumuz olsun, çünki bu, Azərbaycanın gələcəyi üçün lazım idi..."

C.Naxçıvanski adına Hərbi Lisey Heydər Əliyevin diqqət və qayğısı ilə qısa vaxt ərzində ən müasir hərbi təhsil müəssisəsinə çevrildi. Belə xüsusi

diqqət və qayğı Azərbaycanda hərbi peşəsinin nüfuzunun artmasında çox mühüm rol oynadı. Nəticədə orduda peşəkar hərbiçilərin sayı da artdı. Bu təhsil ocağını bitirən neçəneçə gənc Bakının ali hərbi məktəbləri ilə yanaşı, keçmiş SSRİ-nin ali hərbi məktəblərində hərbi peşəsinə yiyələndilər. Onlar indi də Heydər Əliyev yaratdığı məktəbin məzun-

Azərbaycanın Naxçıvandakı hərbi hissələrinin formalaşması və təchiz edilməsi sahəsində də son dərəcə əhəmiyyətli işlər gördü. Bütün Azərbaycan üçün xarakterik olan mürəkkəb hərbi-siyasi vəziyyət Naxçıvan üçün də xarakterik idi. Naxçıvan da Ermənistanın hərbi təcavüzünün əsas istiqamətlərindən biri idi və bunu erməni millətçiləri gizlətmirdilər. Am-

ları olmasıyla fəxr edirlər.

İstər C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin təşkil edilməsi, istərsə də Sovet dövründə Azərbaycanlı gənclərin hərbi işə cəlb olunmasının hansı tarixi əhəmiyyətə malik olduğu XX əsrin sonlarında əyani şəkildə aydın oldu.

Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının tələbi ilə respublika hakimiyyətinə qayıtdıqdan sonra ordu quruculuğunda da müstəsna işlər gördü. Ulu öndər Heydər Əliyevin Naxçıvanda fəaliyyəti Azərbaycanın müstəqillik tarixinin xüsusi bir səhifəsini təşkil edir. Baxmayaraq ki, burada da Heydər Əliyev şəxsi və qrup maraqlarını Azərbaycanın milli maraqlarından üstün tutan daxili qüvvələrin Naxçıvan daxilində çevriliş etmək cəhdinin qarşısını alınmasında, əhalinin iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasında, Naxçıvanda siyasi parçalanmaların aradan qaldırılmasında böyük rol oynadı, bununla belə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının müdafiəsi,

ma Bakıdan fərqli olaraq Naxçıvanda erməni təcavüzünün qarşısının alınması, Sovet qoşun hissələrinin əmlakının respublikada saxlanması, bölgənin müdafiəsi üçün əhalinin, müxtəlif ictimai-siyasi qurumların daha vacib məqsədlər ətrafında birləşdirilməsində tamamilə başqa xarakterli işlər görüldü. Böyük tarixi şəxsiyyətin daxili və xarici siyasəti Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini qorumağın, dövlətçiliyin möhkəmləndirilməsinin, Azərbaycanın dünya miqyasında nüfuzlu dövlətlər sırasına olmasının, azərbaycançılıq ideologiyasının qarantı idi. Ulu Öndər azərbaycançılığı şərtləndirən amillərin hər birinin yaşadılmasına, inkişafına, təbliğinə xüsusi diqqət yetirirdi...

Heydər Əliyev irsi azərbaycançılıq ideologiyası kimi zaman-zaman öyrəniləcəkdir...

**Baş leytenant
Günay TAĞIYEVA,
"Azərbaycan Ordusu"**

Baş leytenant Fuad Əliyev şəxsi həyatımızın formalaşmasında yaxından iştirak edən gənc zabitlərimizdən biridir. 1986-cı ildə Sumqayıt şəhərində anadan olan gənc zabit Cəmişid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə daxil olmaqla arzularını həyata keçirib və təhsilini Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində başa çatdırıb.

"Harada təhsil almağımızdan asılı olmayaraq ordumuzun inkişafına xidmət etmək vəzifə borcumuzdur", - deyərək baş leytenant Fuad Əliyev söhbətə başladı. - Azərbaycan Ordusunun gələcəyinin daha etibarlı və inamlı olmağını istəyirik, mütəlak təhsilli olmağımız vacibdir. Yaxşı bilirik ki, indiki dövrdə ordunun gələcəyi onun hərbi təhsil sisteminin səviyyəsi ilə ölçülür. Hərbi təhsil sistemimizin adı isə ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin adı

Gənc zabitlərimiz

"Ordumuzun inkişafına xidmət etmək borcumuzdur"

ilə bağlıdır. Bu gün bir zabit kimi şərəf duyuram ki, əsas Ulu Öndər tərəfindən qoyulan tədris müəssisələrində təhsil almışam. Yiyələndiyim peşəni qəlbən sevir, hərbi qulluqçu kimi Vətənime, xalqıma və dövlətimə xidmət edirəm, Nizamnamə çərçivəsində hərəkətlərimə məsuliyyətlə yanaşır, bir sözlə, hərbi nüfuzunun keşiyində dayanmağa çalışıram. Təbii ki, təbii ki, mən də özlərimlə yanaşı, onları hazırlıqlı əsgər kimi formalaşması və hərbi təcrübəsinin artması üçün əlimdən gələni əsirgəmi-

rəm. Ordunun döyüş qabiliyyəti əsgərin hərtərəfli hərbi hazırlığından keçir. Torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi üçün maddi-texniki bazaya malik olan ordunun olması və şəxsi heyətin hərbi təcrübəsinin artması əsas şərtlərdir.

Həmsöhbətim qeyd etdi ki, ilk növbədə komandir mövcud olduğu kollektivdə lider olmağı bacarmalıdır. "Əsgərlərinə bərabər şəkildə qayğı göstərməli, sevgi aşılamalıdır ki, onun komandası sevilərək, səylə yerinə yetirilsin. Əsgərə qayğı göstərsən, düz yönləndirsən, onun

hərbi təlim-təربiyəsi ilə məşğul olsan, o əsgər tam hazırlıqlı əsgər olacaq. Hesab edirəm ki, əsgərim mənim simamdır. Bu gün tabeliyimdə olan əsgərin əldə etdiyi uğur mənim, komandirlərimin, o cümlədən Azərbaycan Ordusunun əldə etdiyi uğurdur. Bu uğurun nəticəsidir ki, Azərbaycan Ordusu aprel zəfərini qazandı. Aprel döyüşləri ordumuzun zəfər tarixinə qızıl hərflərlə yazıldı. Həmin döyüş xalq-ordu münasibətini bir qədər də yaxınlaşdırdı, orduya olan inamı daha da artırdı. Bu gün Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti istənilən şəraitdə, istənilən relyefdə düşmənlə mübarizə aparmaq gücündədir."

**Kapitan
Məhəmməd ƏLİYEV,
"Azərbaycan Ordusu",
foto
çavuş
Namiq PƏNAHOVUNDUR**

Ordumuzda mənəvi-psixoloji hazırlıq işi daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Şəxsi həyat ilə xalqımızın tarixi qəhrəmanlıqlarının, İkinci Dünya müharibəsində qəhrəman oğullarımızın, Dağlıq Qarabağ münaqişəsində igidlik göstərmiş Milli qəhrəmanlarımızın, Ümummilli Liderimizin həyat və fəaliyyətlərinin öyrənilməsinə dair tədbirlər keçirilir.

"N" hərbi hissəsində ictimai-siyasi hazırlıq dərslərində iştirak etdik. Qrup rəhbəri leytenant Coşqun Rzayev mövzunu ətraflı izah edərək, əsgərlərin suallarını cavablandırıldı. Zabitlə həmsöhbət olmaq imkanı qazandıq.

Öyrənirəm ki, Coşqun hərbi peşəsini seçməklə ən böyük arzusunu həyata keçirib. O, 2018-ci ildə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbini bitirib. "Uşaqlıqdan ən böyük arzum hərbi olmaq idi. Televiziyada hərbi verilişlərin vaxtını əzbərləmişdim. Ordumuzda baş verən yenilikləri həvəslə izləyirdim. Komandir heyəti danışanda özümü bir anlıq da olsa onların yerinə qoyurdum. Xoşbəxtəm ki, arzum reallığa çevrilib.

"Çalışıram ki, dərslərimiz həm səmərəli, həm də maraqlı olsun"

Təhsil aldığım müddətdə həmişə birincilər sırasında olmağa çalışırdım. Müəllimlərin öyrətdiklərini dərinləndirərək, hərbin sirlərinə mükəmməl yiyələndim. İndi isə məqsədim əldə etdiyim bilik və bacarıqları şəxsi həyata aşılamaqdır. Hesab edirəm ki, fəaliyyət sahəsindən asılı olmayaraq daima məsuliyyətli olmalısan. Bizim işimiz isə əsgərlərimizin savadlı, təcrübəli döyüşçü və layiqli vətəndaş kimi formalaşmasında vasitəçi olmaqdır. Bu vəzifənin öhdəsindən gəlmək üçün əlimizdən gələni əsirgəmirik. Şəxsi həyatə nəzəri və praktiki məşğələ

lələr keçərkən həm təhsil illərində, həm də kursantlıq və xidmət müddətində qazandığım bilik və təcrübə köməyimə çatır. Çalışıram ki, dərslərimiz həm səmərəli, həm də maraqlı olsun. Döyüşdə yalnız yüksək hazırlıqlı əsgər düşməni məhv etməyə və xalqımıza qələbə sevincini yaşatmağa qadirdir".

Əsgər Valeh Quluzadə qeyd etdi ki, Vətənə xidmət etmək, torpaqlarımızın keşiyində durmaq hər birimizin müqəddəs borcudur. "Vətəni sevməyən insan yoxdur. Vətəni sevmək üçün onun tarixini bilməli, şəhidlərini yaxından

tanımalısan. Bu yerlər atababalarımızın doğulduğu, canlarından keçən qəhrəman qardaş və bacılarımızın uyuduğu məkandır. Bizləri yalnız bir amal birləşdirir: işğaldan azad olunan torpaqlarımızı azad etmək. Xalqımızın illərdi çəkdiyi həsrətə son qoymaq bizlərin üzərinə düşür. Bunun üçün komandirlərimizin öyrətdiklərini dərinləndirərək mənimsəyirik. "İrəli" əmri veriləcək günü səbirsizliklə gözləyirik".

- Atam həmişə deyirdi ki, Vətəni sevmək onun sevinci ilə sevinmək, kədəri ilə kədərlənməkdir, - əsgər Seyid Rəzayev bildirdi. - Hərbi xidmətə gəldiyim ilk gündən Vətənimizin müdafiəsində dayanmaqla yanaşı, keçirilən dərslərin hesabına ümummilli dəyərlərimizi daha dərinləndiririk. Bunun üçün komandirlərimiz əllərindən gələni əsirgəmir. Bizlər də onların etimadını doğrultmağa çalışırıq. Verilən əmr və tapşırıqları dəqiq yerinə yetiririk. Hər birimiz yaxşı bilir ki, onlar da bizlərin savadlı, hərbi sənətinin bütün incəliklərinə dərinləndirən yiyələnən, döyüş meydanında itki vermədən qələbə qazanmağa qadir olan əsgərlər kimi formalaşmağımızı istəyirlər. İnanıram ki, çəkilən bütün zəhmət bizi Böyük Qələbəyə

yaxınlaşdırır.

Binəqədi rayonundan hərbi xidmətə çağırılan əsgər Məhəmməd Mahmudov dedi ki, hər bir Azərbaycan genci yaxşı başa düşür ki, əsas vəzifəsi işğal olunan torpaqlarımızı son qarışına kimi azad etməkdir. "Hər bir vətəndaş Vətəni sevməli, onun fədakar övladı olmalıdır. Bizlər də onun uğrunda hər an canımızdan keçməyə hazırıq. Aprel döyüşlərində və Günnüt zəfərində silahdaşlarımızın şücaəti, cəsarəti, mərdliyi bunu bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Çox istəyirəm ki, Böyük Qələbəni xidməti dövrümdə qazanaq. Tərxis olsam belə, hər an silahlanıb döyüşə getməyə hazırım".

Əsgərlər Rza Orucov, Tahir Məcidov, Rəsul Ağaqışibəyli və başqaları da bildirdilər ki, üzərlərinə düşən vəzifənin məsuliyyətini yaxşı dərk edirlər. Fəxr edirlər ki, güclü ordunun sıralarında xidmət edir, torpaqlarımızın müdafiəsində inamla dayanırlar. Onların gözlərində olan qılgılımdan hiss olunurdu ki, qəlblərində Vətənə məhəbbət, düşməne nifrət hissləri böyükdür.

**Baş leytenant
Ruslan HƏSƏNZADƏ,
"Azərbaycan Ordusu"**

Sıra hazırlığı

"Nizam-intizam sıradan başlanır"

Bu gün hərbi xidmət keçən gənclərə bölmələrdə yüksək təlim keçirildiyi hamıya bellidir. Gənclər xidmətə gəldiyi gündən nizamnamə ilə təyin olunmuş fəaliyyətlə məşğul olurlar. Keçirilən məşğələlər gənclərin nizam-intizamı, silahlardan istifadə etməyi bacaran, bir sözlə, yüksək döyüş hazırlıqlı əsgərlər kimi formalaşmasında mühüm rol oynayır. Danılmaz faktdır ki, döyüş hazırlığı təkə silahdan istifadə etməyi bacarmaq deyil. Bununla yanaşı, əsgərin fiziki hazırlığı, nizam-intizamı, döyüş ruhu da yüksək olmalıdır. Bunların arasında ən başlıcası nizam-intizamdır. Çünki nizami ordu olmasa, heç bir döyüş hazırlığından danışmaq olmaz. Bu gün ordu quruculuğunda daim diqqətdə saxlanılan məqamlardan biri də şəxsi həyatın nizam-intizamıdır. Nizam-intizam isə sıradan başlanır. Xidmətə gələn gənclərin hərbi ilə ilk

tanışlığı da məhz sıradan olur. Onlara sıranın müqəddəsliyi izah olunur. Nizam-intizam olmaq, komandirlərin sözündən çıxmaq və digər intizam xarakterli davranışların bünövrəsi məhz sıradan qoyulur.

Sonrakı xidməti dövrlərində də əsgərlərin gündəlik fəaliyyətləri arasında sıra hazırlığı mühüm yer tutur. Həmin məşğələlərdə əsgərlərə Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Sıra Nizamnaməsinə uyğun olaraq dərslər keçirilir, sırada silahsız və silahla sıra hərəkətləri və yerləşmə, əsgəri salamlama qaydaları, hərbi qulluqçuların düzülüşdən qabaq və sırada vəzifə borcları, sıra hazırlığına olan tələblər, yuxarı rəislərə yaxınlaşma və digər qaydalar öyrədilir.

"N" hərbi hissəsində izlədiyim sıra hazırlığı məşğələsində əsgərlər silahlı hərəkətlərin fənn və üsullarını öyrəndilər. Müddət

dən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu Marat Şeydayevin göstərişi ilə əsgərlər silahın qayıqda vəziyyətindən sinəyə və ya əksinə, həmçinin silahın ayağa alınması, yerə qoyulması və digər komandaları bacarıqla icra edirdilər.

Sıra meydanında dərs keçən əsgərlərin hərəkətlərindən yaranan səs dalğaları demək olar ki, hərbi hissənin bütün ərazisinə yayılırdı. Onların hərəkətləri eyni anda və nizamla yerinə yetirməsindən yaranan ritmik səslər diqqətimə cəlb etdi. Əsgərlərin şux qamətləri, verilən bütün komandaları cəld və nizamlı şəkildə yerinə yetirməsi xoş ovqat aşılayır, qəlbimdə sevinc hissləri oyadırdı. Üzlərində yaranan təbəssümlü, baxışlarındakı qüruru izlədikcə ruhuma fəxarət hissi hakim olurdu. Nizami ordumla, əsgərlərimizlə bir daha qürur duyur, qüdrətli Azərbaycan Ordusunun vətənpərvər, igid, bacarıqlı oğulları ilə öyünürdüm.

Marat Şeydayev fasilə vaxtı olduğunu elan etdi. Fürsətdən istifadə edərək onlarla həmsöhbət oluram. Məşğələni izlədikcə hiss olunurdu ki, əslən Qusar rayonundan olan hərbi qulluqçu M.Şeydayev seçdiyi peşənin sirlərinə dərinləndirən yiyələnib və işinə ürəkdən bağlıdır. Gənc olmasına baxmayaraq, kifayət qədər bacarıqlı və savadlıdır.

Nizam-intizam sıradan başlanır, - Marat Şeydayev dedi. - Məşğələyə başlamazdan əvvəl əsgərlərə sıranın müqəddəsliyindən danışırıq. Bu sıralarda Mübarizlərin, Çingizlərin, Raqufların, Samidlərin... və onlar kimi

Vətən uğrunda canlarından keçən neçə-neçə qəhrəman oğulların dayandığını izah edirəm. Şahidi oldunuz ki, əsgərlərin hər biri verilən komandaları necə bacarıqla icra edir. Onların dərse belə həvəs göstərməsi, bacarıq nümayiş etdirməsi mənə də müsbət təsir edir, sevinc hissləri aşılayır. Sevinirəm ki, vaxtilə mənə öyrədilən hərbi bilikləri mən də əsgərlərimə öyrədə bilir, vəzifələrimin öhdəsindən layiqincə gəlməyə çalışacağam. Arzu edirəm ki, Ali Baş Komandanımızın döyüş əmri ilə torpaqlarımızı işğaldan azad etmək üçün sıraya düzülüb səfər yürüşünə çıxacaq.

Əsgərlər Pərviz Əsədli, Yunus İsmayilov, Sücaəddin Həməzəyev və başqalarının sözlərindən əmin oldum ki, hər biri Vətənə sonsuz sevgi ilə bağlıdır. Əsgəri xidmətin vacibliyini, məsuliyyətini yaxşı dərk edirlər. Yüksək əhvalruhiyyə ilə xidmət edir, bacarıqlı əsgərlər kimi formalaşmaq üçün var qüvvələri ilə çalışırlar. "Biz hərbi xidmətə Vətəni qorumaq kimi müqəddəs vəzifəni yerinə yetirməyə gəlmişik. Bu vəzifə hər birimizin övladlıq borcudur. Ordumuzun gücü və qüdrəti bütün dünyaya bellidir. Fəxr edirik ki, Azərbaycan Ordusunun sıralarında yığ. Bacarıqlı əsgərlər kimi

formalaşmaq üçün keçirilən bütün məşğələlərdə fəal iştirak edirik. Əsgəri xidmətdə silahlardan istifadə etməyi, döyüş bacarıqlarını öyrəndiyimiz kimi sırada dayanmağı, sıra hərəkətlərini də öyrənirik. Hər birimiz yaxşı anlayırıq ki, ordumuzun adına layiqli əsgər olmaq üçün nizam-intizam olmaq ən vacib şərtidir. İntizamın da əsasını təşkil edən sıra hazırlığı məşğələsində bütün öyrədilənləri həvəslə mənimsəyirik. Sıra hazırlığı elə bir dərslərdir ki, gündəlik bütün fəaliyyətlərimizin tərkib hissəsidir. Yeməyə, idmana, atışa və digər dərslərə gedişimiz, səhər baxışına, axşam yoxlanışına düzülüşümüz, bir sözlə, hər bir işimiz sıra ilə tənzimlənir. Ona görə də sıra meydanında öyrədilən nizam-intizama daim əməl edir, uğurlu xidmətimizlə bizə göstərilən etimadı doğrultmağa çalışırıq".

Artıq fasilə vaxtı bitir. Əsgərlər yenidən silahlarını götürüb cəld şəkildə təyin olunmuş yerdə düzülür, dərse davam edirlər. Onların nizam-intizamı, sırada davranışları, aralarındakı sağlam mühit ordumuzda dəmir intizamın olduğunu bir daha nümayiş etdirir.

**Leytenant
Mahmud MÖHBƏLİYEV,
"Azərbaycan Ordusu"**

Sərkərdələrimiz

Brilyantla bəzədilmiş qızıl Georgi silahını alan ilk azərbaycanlı sərkərdə

Səməd bəy Sadıq bəy oğlu Mehmandarov 16 oktyabr 1856-cı ildə Lənkəran qəzasında məmur ailəsində anadan olub. Orta təhsilini Bakı Realnı Məktəbində alıb.

1 sentyabr 1873-cü ildə 2-ci Konstantinovsk Hərbi Məktəbinə daxil olub və 4 avqust 1875-ci ildə həmin məktəbi artilleriya ixtisası üzrə "praporşik" (Çar ordusunda ilkin zabıt hərbi rütbəsi) hərbi rütbəsində bitirib.

Hərbi məktəbi bitirdikdən sonra 12 sentyabr 1875-ci ildə 1-ci Türküstan artilleriya briqadasının 3-cü artilleriya batareyasına təyin edilir. 24 noyabr 1875-ci ildən 3 fevral 1876-cı ilədək həmin briqadanın tərkibində Kokand xanlığında matçın dağılımlarına qarşı əməliyyatlarda iştirak edir. 9 dekabr 1876-cı ildə "podporuçik", 26 dekabr 1877-ci ildə isə "poruçik" hərbi rütbələrində layiq görülür. Poruçik Səməd bəy Mehmandarov Rusiya imperiyasında müsəlman dininə mənsub olanlara qarşı sət qaydaların olduğu bir vaxtda 16 aprel 1879-cu ildə Sankt-Peterburq şəhərindəki Mixaylovsk Artilleriya Akademiyasına və 1 avqust 1881-ci ildə isə Baş Qərargahın Nikolayev Hərbi Akademiyasına təhsil almaq üçün cəhdlər etmiş, lakin həmin dövrlərdə mövcud olmuş süni mənələrə görə göstərilən təhsil müəssisələrinə qəbul ola bilməmişdir. Səməd bəy Mehmandarovun çox təcrübəli və savadlı zabıt olduğunu nəzərə alsaq, heç şübhəsiz, göstərilən hərbi təhsil müəssisələrinə onun daxil olması bir o qədər də çətin olmazdı. Buna baxmayaraq Səməd bəy Mehmandarov ruhdan düşməmiş və hərbi xidmətini daha həvəslə davam etdirmişdir.

31 oktyabr 1879-cu ildə Səməd bəy Mehmandarov 2-ci artilleriya briqadasının 6-cı yüngül artilleriya batareyasına təyin edilir. 18 sentyabr 1881-ci ildə isə həmin briqadanın 5-ci yüngül artilleriya batareyasına xidmət yeri dəyişdirilir. 29 noyabr 1882-ci ildə ona nümunəvi xidmətinə görə "ştabs-kapitan" hərbi rütbəsi verilir. Ştabs-kapitan Səməd bəy Mehmandarov 17 iyun 1885-ci ildə Tiflisdə yerləşən 38-ci artilleriya briqadasının 6-cı artilleriya batareyasına xidmətini davam etdirmək üçün göndərilir. 28 sentyabr 1888-ci ildə həmin briqadanın 3-cü artilleriya batareyasına keçirilir və 31 avqust 1889-cu ildə həmin briqadanın 4-cü artilleriya batareyasının təsərrüfat hissə rəisi təyin edilir. 16 dekabr 1890-cu ildə ona "kapitan" hərbi rütbəsi verilir. 7 yanvar 1894-cü ildə isə həmin briqadanın 2-ci artilleriya batareyasına keçirilir. 30 sentyabr 1894-cü ildə briqadanın dislokasiya yeri Qafqaz hərbi dairəsindən Varşava hərbi dairəsinə dəyişdirilir. 25 fevral 1895-ci ildən 22 mart 1896-cı ilədək briqada məhkəməsinin sədri və

1918-1920-ci illərdə mövcud olmuş Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin dövlət quruculuğu sahəsində əldə etdiyi çox mühüm uğurlardan biri, heç şübhəsiz ki, qısa müddət ərzində döyüşən bir ordunun yaradılması oldu. Belə bir ordunun yaradılması yalnız müstəqil dövlət quruculuğu baxımından deyil, həm də konkret tarixi şəraitdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə və mövcudluğuna qarşı istiqamətlənmiş real təhlükələrin qarşısının alınması baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edirdi. Cümhuriyyət Ordusunun çox qısa bir zamanda güclü və döyüş qabiliyyətli orduya çevrilməsində Hərbi nazir tam artilleriya generalı Səməd bəy Mehmandarovun əməyi danılmazdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə Səməd bəy Mehmandarovun 160 illik yubileyi qeyd edildi. Bu günlərdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Hərbi Nazirliyinin 7 noyabr 1918-ci ildə fəaliyyətə başlamasının 100 illik yubileyi ilə əlaqədar olaraq, Cümhuriyyət Ordusunun Hərbi naziri olmuş tam artilleriya generalı Səməd bəy Sadıq bəy oğlu Mehmandarovun çar ordusundakı hərbi xidmətləri barədə geniş oxucu kütləsinə məlum olmayan bəzi arxiv məlumatları ilk dəfə olaraq bu məqalədə təqdim edilir.

zifəsini icra edir. 30 sentyabr 1895-ci ildə 2-ci artilleriya batareyasının təsərrüfat hissə rəisi vəzifəsindən azad edilir və 22 yanvar-1 iyun 1896-cı illərdə Varşava Hərbi Dairə məhkəməsinin müvəqqəti üzvü seçilir. 22 iyul 1896-cı ildə yenidən 38-ci briqadanın 6-cı artilleriya batareyasına təyin edilir. 7 avqust 1896-cı ildə isə həmin briqadanın 2-ci artilleriya batareyasının xidmət yeri dəyişdirilir. 11 noyabr 1896-cı ildə həmin briqadanın 3-cü artilleriya batareyasının təsərrüfat hissəsinin rəisi vəzifəsinə təyin edilir. 22 aprel-26 sentyabr 1897-ci il tarixlərində həmin briqadanın 3-cü artilleriya batareyasının komandiri vəzifəsini müvəqqəti icra edib.

1 yanvar 1898-ci ildə "podpolkovnik" hərbi rütbəsi verilməklə 3-cü atıcı artilleriya divizionunun 1-ci artilleriya batareyasının komandiri təyin edilib. 3-cü atıcı artilleriya divizionunun 1-ci artilleriya batareyasının Zabaykaliyəyə dislokasiya edilməsi ilə əlaqədar 1-ci artilleriya batareyası 2-ci əlahiddə artilleriya batareyası adlanır və onun komandiri kimi Zabaykaliyə artilleriya divizionunun tərkibinə keçir. 2 may 1898-ci ildə yeni xidmət yeri olan Zabaykaliyənin Nercinsk şəhərinə yollanır və 23 avqust 1898-ci ildə xidmət yerinə çatır. Xidmət dəftərçəsində 15 dekabr 1899-cu ilə olan məlumata görə xidməti üzrə cəza, töhmət almayıb və subay olub.

2 iyul 1900-cü ildən 26 mart 1901-ci ilədək Çin kompaniyasında iştirak edir. Çin kompaniyasında fərqləndiyinə görə 31 yanvar 1901-ci ildə ona "polkovnik" hərbi rütbəsi verilir.

17 iyun-17 iyul 1901-ci il tarixlərində Zabaykaliyə artilleriya divizionu komandiri vəzifəsini müvəqqəti icra edir. 18 avqust 1901-ci ildən 21 mart 1902-ci ilədək Xulançen şəhərinin Zausunqariysk bölməsində hərbi

hissəyə komandanlıq edir. 14 may-17 iyul 1902-ci il tarixlərində müvəqqəti olaraq Zabaykaliyə artilleriya divizionu komandiri vəzifəsini icra edib.

27 yanvar 1903-cü ildə Artilleriya Məktəbinə zabıt kursuna göndərilir və 1 fevral 1903-cü ildə Artilleriya Məktəbinin zabıt kursu siyahısına daxil edilir. 10 sentyabr 1903-cü ildə həmin kursu əla qiymətlərlə bitirir.

Kursu bitirdikdən sonra 1 oktyabr 1903-cü ildə Zabaykaliyə artilleriya divizionunun 2-ci artilleriya batareyasının komandiri təyin edilir. 18 fevral 1904-cü ildə 7-ci Şərqi-Sibir atıcı artilleriya divizionunun komandiri təyin edilir. 3 may-21 dekabr 1904-cü il tarixlərində rus-yapon müharibəsində və xüsusən də Port-Artur qalasının müdafiəsində iştirak edir. 13 oktyabr 1904-cü ildə yaponların Port-Artur qalasının 3 saylı istehkam hissəsinə hücum zamanı başından kontuziya alır. 13 iyul 1904-cü ildə yaponlara qarşı döyüşlərdə fərqləndiyinə görə "general-mayor" hərbi rütbəsi verilir. 23 dekabr 1904-cü ildən 18 noyabr 1905-ci ilədək yapon əsirliyində olub. Burada bir məqamı qeyd etmək lazımdır ki, Səməd bəy Mehmandarov yaponların təklif etdiyi Yaponiyaya qarşı bir daha vuruşmayacağına dair öhdəliyə digər zabıtlərdən fərqli olaraq imza atmadığına görə tabeliyində olan əsgərlərlə birlikdə əsir alınır və əsir düşərgəsinə göndərilir. Əsirlikdən azad edildikdən sonra göstərdiyi şücaətə görə onun 1 may-20 dekabr 1904-cü il tarixlərində Port-Artur qalasında xidməti Hərbi Nazirliyin 1905-ci il tarixli 351 sayılı əmri ilə 1 il hesablanmış və Hərbi Nazirliyin 1906-cı il tarixli 494 sayılı əmri ilə yapon əsirliyindəki müddəti həqiqi hərbi xidmət illərinə sayılmışdır. Əsirlikdən azad edildikdən sonra 13 dekabr 1905-ci ildə 75-ci artilleriya briqadasının

komandiri təyin edilir. 14 dekabr 1905-ci ildə 75-ci artilleriya briqadası 7-ci Şərqi Sibir atıcı artilleriya briqadası adlanır. 9 fevral 1906-cı ildə Sankt-Peterburq şəhərinə Port-Artur üzrə təltif təqdimatlarına baxılması üçün yaradılmış komissiyanın işində iştirak etmək üçün ezam edilir. Müvəqqəti olaraq 31 iyuldan 10 avqust 1906-cı ilədək, 16 avqustdan 16 sentyabr 1906-cı ilədək, 31 dekabr 1906-cı ildən 10 yanvar 1907-ci ilədək, 17-29 yanvar 1907-ci il və 10-13 fevral 1907-ci il tarixlərində, 13 martdan 11 may 1907-ci ilədək və 16 maydan 07 iyun 1907-ci ilədək 7-ci Şərqi Sibir atıcı artilleriya briqadası komandiri, 3-26 oktyabr 1906-cı il tarixlərində və 7 iyun-15 iyul 1907-ci ilədək isə 3-cü Ordu korpusunun rəisi vəzifələrini icra edir. 15 iyun 1907-ci ildə 3-cü Ordu korpusunun artilleriya rəisi vəzifəsinin icraçısı təyin edilir və 13 iyul 1908-ci ildə "general-leytenant" hərbi rütbəsi verilməklə həmin korpusun artilleriya rəisi vəzifəsinə təsdiq olunur.

29 oktyabr 1907-ci ildən 09 yanvar 1908-ci ilədək Sankt-Peterburq şəhərində Port-Artur qalasının yapon qoşunlarına təhvil verilməsi üzrə Ali Hərbi Cinayət Məhkəməsinin məhkəmə iclasında şahid qismində iştirak edir. 3 yanvar 1909-cu ildə 3-cü Ordu korpusunun tabeliyində olan hərbi hissələrdə qış təlimlərinin aparılmasının yoxlanılması üzrə komissiyanın sədri təyin edilir.

24 may 1910-cu ildə 1-ci Qafqaz Ordu korpusunun artilleriya rəisi vəzifəsinə təyin edilir. 1910-cu ilin iyununda xidmət dəftərçəsindəki məlumata görə xidməti üzrə cəza və töhmət almamış, evli olmuşdur. Həyat yoldaşı: Yelizaveta Nikolayevna Teslav - Jitomirde, oğlu İqor (Pir bəy) isə 18 noyabr 1908-ci ildə İrkutskda anadan olmuşdur.

Tam artilleriya generalı Səməd bəy Mehmandarov çar ordusunda ən yüksək medallara layiq görüldü.

31 iyul 1910-cu ildə general Səməd bəy Mehmandarov 1-ci Qafqaz Ordu korpusunun artilleriya üzrə müfəttişi təyin edilir. 31 dekabr 1913-cü ildə isə 21-ci piyada diviziyasının komandiri təyin edilir. Həmin diviziya 81-ci Abşeron, 82-ci Dağıstan, 83-cü Samur və 84-cü Şirvan piyada alaylarından ibarət idi.

"Brilyantla bəzədilmiş qızıl Georgi silahı" haqqında 1913-cü il tarixli qanuna əsasən "Həmin silahla İmperator həzrətlərinin şəxsi icazəsi ilə parlaq hərbi qəhrəmanlığa görə hərbi sərkərdələr təltif ediləblər". Həmin silahla Birinci Dünya müharibəsində yalnız Peremışlyanın, Əzrurumun alınması və Cənub-Qərb cəbhəsindəki uğurlu hücumlara görə rus hərbi sərkərdələrindən 9-cu Ordu komandanı tam piyada generalı P.A.Leçiski 27 sentyabr 1914-cü ildə, 3-cü Qafqaz Ordu korpusunun komandiri general-leytenant V.A.Irman 4 noyabr 1914-cü ildə, 44-cü piyada diviziyasının komandiri general-leytenant S.F.Dobrotin 20 fevral 1915-ci ildə, Ali Baş Komandan general-adyutant tam süvari generalı böyük knyaz Nikolay Nikolayevič (kiçik) 12 aprel 1915-ci ildə, 1-ci Qafqaz Ordu korpusunun komandiri tam süvari generalı P.P.Kalitin 19 may 1916-cı ildə, Cənub-Qərb cəbhəsinin komandanı general-adyutant tam süvari generalı A.A.Brusilov 20 iyul 1916-cı ildə və 8-ci Ordu korpusunun komandiri general-leytenant A.I.Denikin 22 sentyabr 1916-cı ildə təltifə layiq görülmüşdür.

Beləliklə, fəxrlə deyə bilirik ki, general Səməd bəy Mehmandarov Birinci Dünya müharibəsində yeganə azərbaycanlı hərbi sərkərdə olaraq bu silahla təltif edilmişdir.

Dünya şöhrətli general həyatını fəxrlə hərbi sənətinə həsr etmiş və çar ordusunda zəngin təcrübə qazanmışdır. Çar ordusundan tərxis edildikdən sonra həmin təcrübəni öz doğma Vətəninin istiqalına naminə Cümhuriyyət Ordusunun təşkilatlandırılmasına, möhkəmləndirilməsinə və onun yüksək döyüş qabiliyyəti olan bir orduya çevrilməsinə sərf etmişdir.

Generalın əqidə bütövlüyü, dürüstlüyü, zabıt əyilməzliyi, Cümhuriyyət Ordusuna sdaqəti, Azərbaycan xalqı qarşısında göstərdiyi təmənnaşiz və sdaqətli xidmətləri gələcək nəsillərin də xatirələrində yaşamağı və hər bir müasir Azərbaycan zabitanın dürüstlük və sdaqət nümunəsi sayılmalıdır.

**Polkovnik
Atamalı ŞAHBAZOV,
Silahlı Qüvvələrin
Hərbi Akademiyasının
dosenti**

“Həmin döyüşlərdə düşməne güclü zərbə endirdik”

Uğurlu Horadiz əməliyyatının 25 illiyi qeyd olunub

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin uğurlu Horadiz əməliyyatından 25 il ötür.

Bu münasibətlə 1994-cü ildə Füzuli rayonunun 21 kəndinin və Horadiz qəsəbəsinin düşmən işğalından azad olunmasında iştirak etmiş hərbi hissənin keçmiş döyüşçüləri yanvarın 5-də Fəxri xiyabana gələrək, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, ümummilli lider Heydər Əliyevin xatirəsini dərin ehtiramla yad ediblər, məzarı önünə gül dəstələri qoyublar.

Sonra hərbi hissənin keçmiş döyüşçüləri Şəhidlər xiyabanında döyüş yoldaşlarının məzarlarını ziyarət ediblər.

Ziyarətə həmin hərbi hissənin əsgər və zabitləri, həmçinin hazırda Silahlı Qüvvələrin sıralarında xidmətini davam etdirən zabitlər qatılıb.

Hərbi hissənin zabiti olmuş Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı, şəhid Elxan Zülfüqarovun məzarı önündə çıxış edən “Azərbaycan Bayrağı” ordenli, ehtiyatda olan polkovnik Şair Ramal-

danov qeyd edib ki, Horadiz əməliyyatı 1994-cü ildə Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi ən uğurlu əməliyyat olub. Biz qoyulan tapşırığı uğurla yerinə yetirdik. Dörd aydan çox müddətdə oturan düşmənin üzərinə atılaraq torpaqlarımızı azad etdik. Biz tankların üzərində “Heydər Əliyev uğrunda” şüarları ilə döyüşlərə girdik.

Horadiz əməliyyatı nəticəsində qısa müddətdə 21 min hektar ərazi, Füzuli rayonunun Arazboyu 20 kəndi, Horadiz qəsəbəsi və Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndi işğaldan azad edildi. Düşmən ağır it-

kilər verərək geri çəkilib. 1994-cü il yanvarın 5-də Azərbaycan Ordusunun əsgərləri Horadizə daxil olaraq Azərbaycan bayrağını ucaldıblar. Horadiz əməliyyatında misilsiz qəhrəmanlıq nümunələri göstərdiklərinə görə 8 nəfər Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görülüb. Bu uğurlu əməliyyatı ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilib. “Həmin döyüşlərdə düşməne güclü zərbə endirdik”, - deyərək ehtiyatda olan polkovnik Şair Ramaldanov bildirib.

Qeyd olunub ki, Azərbaycan Ordusu bu uğurlu əməliyyatı Heydər Əliyevin

qətiyyəti, böyük sərkərdəlik məharəti, döyüş bölgəsində hərbiçilərlə görüşərək onlarda ruh yüksəkliyi yaratması nəticəsində nail olub.

Tədbirdə digər çıxış edənlər də həmin döyüşlərdə düşmənin çoxlu sayda canlı qüvvə və hərbi texnikasının məhv edildiyini, onlarla döyüş texnikasının, xeyli sayda silah-sursatın qənimət kimi ələ keçirildiyini bildirdilər. Çıxışlarda, həmçinin Horadiz əməliyyatının Qarabağ müharibəsi tarixində xüsusi yeri olduğu qeyd edilib.

“Azərbaycan Ordusu”

Xəbərlər:

hadisələr, faktlar

Türkiyədə Sarıqamış şəhidlərinin xatirəsinə həsr olunan anım tədbirləri keçirilib

Türkiyənin bütün bölgələrində Sarıqamış hərəkatının 104-cü ildönümü ilə əlaqədar anım mərasimləri təşkil olunub. Əskişəhər, Trabzon, Şanlıurfa, Şırnak, Edirne və digər şəhərlərdə Sarıqamış şəhidlərinin xatirəsinə ehtiram olaraq anım tədbirləri keçirilib. Ayrı-ayrı şəhərlərdən insanlar dəstə-dəstə Sarıqamışa axışıblar.

Ən böyük tədbir Qars vilayətinin Sarıqamış rayonunda keçirilib. Daxili İşlər naziri Süleyman Soylu, Gənclər və İdman naziri Mehmet Muharrem Kasapoğlu, Sənaye və Texnologiyalar naziri Mustafa Varank, millət vəkili və digər rəsmi şəxslərin iştirakı ilə keçirilən yürüşə 20 mindən çox insan qatılıb. “Allahu-Əkbər” dağında təşkil olunan mərasimdə Sarıqamış şəhidlərinin ruhuna dualar oxunub.

Qeyd edək ki, Osmanlı dövləti Rusiya imperiyasının hərbi təcavüzünü dəf etmək məqsədilə 1914-cü il dekabrın 22-dən 1915-ci il yanvarın 15-dək ölkənin şərqində Sarıqamış əməliyyatını həyata keçirib. Bölgədəki “Allahu-Əkbər” dağında saxtala hava şəraitində Osmanlı ordusunun çoxlu sayda hərbiçisi donaraq və aclıqdan həlak olub. Türk xalqına sarsıdıcı zərbə olan bu faciə Osmanlı dövlətinin Birinci Dünya müharibəsində məğlub olmasının əsas səbəblərindən biri kimi qəbul edilir.

Əfqanıstanda taliblər 12 dinc sakini girov götürüblər

“Taliban” hərəkatının silahlıları Əfqanıstanın qərbində 12 dinc sakini girov götürüblər.

İnsident yanvarın 5-də Fərah əyalətində qeydə alınıb. Silahlıların girovlardan ikisini güllələ-

diyi bildirilir.

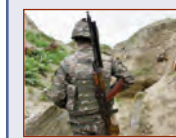
Taliban hərəkatı hələlik insidentlə bağlı şərh verməyib. Əfqanıstanda hökumət qüvvələri və kənd rayonlarında xeyli üstünlüyə yiyələnərək böyük şəhərlər istiqamətində hücumları genişləndirən “Taliban” hərəkatının silahlıları arasında qarşıdurmalar davam edir. Həmçinin ölkə ərazisində İŞİD terror qruplaşmasının da fəallığı artır. Əfqanıstanın milli müdafiə və təhlükəsizlik qüvvələri bütün ölkədə terrorçulara qarşı birgə əməliyyatlar keçirirlər.

Nigeriya ordusu Boko Haram terror təşkilatının 150 üzvünü məhv edib

Boko Haram terror təşkilatı Nigeriyanın Ajilari və Auno bölgələrinə silahlı hücum edib.

Terror təşkilatının üzvləri ilə Nigeriya ordusu arasında silahlı qarşıdurma olub. Ordunun reallaşdırdığı hərbi əməliyyat nəticəsində 50 terrorçu məhv edilib. Bundan başqa, Nigeriyanın ordu komandanlığının verdiyi açıqlamada bildirilib ki, ölkənin Borno və Yobe əyalətlərində keçirilən antiterror əməliyyatında 100-dən çox terrorçu öldürülüb.

Ermənistan ordusunda uzun müddət gizlədilən bıçaqlanma hadisəsinin üstü açılıb

Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş Ağdərə yaşayış məntəqəsində yerləşdirilən düşmən ordusunun bölmələrindən birində xidmət edən hərbi qulluqçu bıçaqlanıb.

Ermənistan KİV-ləri xəbər verir ki, başqa bir cinayətlə bağlı hərbi prokurorluq tərəfindən təhqiqat aparılarkən təsadüf nəticəsində bıçaqlanma hadisəsinin üstü açılıb. Məlum olub ki, bu cinayət uzun müddət hüquq-mühafizə orqanlarından gizlədilib. Faktla bağlı cinayət işi açılıb və Manuk Mirzoyan adlı hərbi qulluqçu istintaqa cəlb olunub. Hadisənin digər iştirakçılarının müəyyən olunması istiqamətində təhqiqat davam edir.

**Hazırladı:
İsa ELDAROĞLU**

**AZƏRTAC-ın
materialları əsasında**

Qışın gəlməsi ilə əlaqədar Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş yaşayış məntəqələrində yerləşdirilən düşmən ordusunun bölmələrində xəstələrin sayı kəskin surətdə artıb.

Aclıqdan, şəraitisizlikdən əziyyət çəkən hərbiçilərə, artıq qar yağması və soyuqların düşməsi də bir bəlayə çevrilib. Bildirilir ki, son bir neçə gün ərzində soyuq-dəymə və yüksək hərət diaqnozu ilə 79 erməni hərbi qulluqçusu Ağdərə hərbi hospitalına yerləşdirilib.

Komandirlər və tibb xidməti rəisləri xəstəliklərin yayılmasının qarşısını almağa çalışsalar da, dərman preparatlarının və tibbi ləvazimatların normadan qat-qat az olması səbəbindən profilaktik tədbirlər həyata keçirə bilmirlər.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

***

Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş yaşayış məntəqələrində yerləşdirilən düşmən ordusunun bölmələrində nizamnamədən kənar münasibətlər zəminində daha bir cinayət hadisəsi törədilib.

1994-cü il təvəllüdü, Gümrü şəhəri, Şirak rayonu Voçqi kəndindən hərbi xidmətə çağırılmış Sergey Safaryan xidmət yoldaşı Şavo adlı hərbi qulluqçu tərəfindən vəhşicəsinə döyüldü. Vəziyyəti ağır olduğun-

dan S.Safaryan Ağdərə hospitalına yerləşdirilib.

Qeyd edək ki, Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş qərabağlılar tərəfindən təhqir edilməsi, alçaldılması, döyülməsi faktı düşmən ordusunda tez-tez baş verən cinayətlərdəndir.

Ermənistan ordusunda kriminal hadisələr

***

Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş Ağdərə yaşayış məntəqəsində yerləşdirilən düşmən ordusunun bölmələrindən birində xidmət edən Kyaj adlı hərbi qulluqçu xidmət yerinə qayıdarkən şəxsi avtomobili ilə qəza törədib.

Erməni hərbiçinin yaxınlarının sosial şəbəkədə paylaşdığı xəbərdə deyilir ki, hadisə nəticəsində ağır bədən xəsarətləri alan hərbiçiyə Ağdərə hospitalına yerləşdirilib. Həkimlər onun müalicədən sonra hərbi xidmətə yararlı olub-olmayacağına hələlik əsaslı şübhə olduğunu deyiblər.

***

Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş Xocalı yaşayış məntəqəsində yerləşdirilən düşmən ordusunun bölmələrindən bi-

rinde xidmət edən iki hərbi qulluqçu avtoqəza nəticəsində yaralanıb.

Hərbi hissəyə məxsus avtomobil mülki nəqliyyat vasitəsilə toqquşub və nəticədə bir neçə nəfər müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alıb. Hərbi məşını idarə

edən əsgər yalnız ayağının sınıması ilə canını qurtarsa da, onunla birlikdə olan Arsen adlı (soyadı gizlədilir) zabitin vəziyyəti ağır olduğundan təcili Xankəndi hərbi hospitalına yerləşdirilib.

Faktla bağlı araşdırma başlayıb.

***

Düşmən tərəfindən işğal edilmiş Tərtər rayonunun Madagiz yaşayış məntəqəsində yerləşdirilən Ermənistan ordusunun bölmələrindən birində əsgərlər arasında kütləvi zəhərlənmə hadisəsi baş verib.

Yeməyin keyfiyyətsiz olması səbəbindən zəhərlənən 54 hərbi qulluqçu hərbi hissənin tibb məntəqəsinə müraciət edib. Hərbi polis tərəfindən hadisə ilə bağlı yoxlama aparılarkən məlum olub ki, ərzaq anbarından verilən bir neçə məhsulun istifadə müddəti çoxdan bitmişdir.

Hərbi hissə komandanlığı hadisəni ört-basdır etməyə çalışsa da, əsgər valideynlərinin şikayəti əsasında faktla bağlı araşdırma aparılır. Köhnəmiş ərzağın yeməxanaya verilməsində günahkar olan şəxslərin cəzalandırılması məqsədilə cinayət işi açılıb.

Hərbi hissə üzrə növbətçi zabit Şakaryanın verdiyi məlumat əsasında, Ermənistan olan əsgərlərlə qarabağlılar arasında dava düşüb.

Zabitlərin müdaxiləsindən sonra dayandırılan kütləvi davaya səbəb artilleriya divizionunun qarabağlı

Fiziki hazırlıq

“İdman sağlamlığın bünövrəsidir”

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin ölkəmizdə idmanın cəmiyyətdə rolunun artmasında xidmətləri əvəzsizdir. Ulu Öndər gənc nəslə həvəsləndirmək, bu sahədə uğurların əldə edilməsi və davamlı olması üçün əlindən gələni əsirgəməirdi. Əbədiyaşar liderin apardığı siyasətin layiqli davamçısı, Ali Baş Komandan İlham Əliyev də idman və bədən tərbiyəsinin inkişafı sahəsində kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsini daim diqqət mərkəzində saxlayır, respublikamızın idman imicinin yüksəlməsinə çalışır. Bu səbəbdən rayonlarımızda idmanla məşğul olmaq üçün müasir tələblərə cavab verən infrastrukturun formalaşdırılması mühüm vəzifələrdən biri kimi müəyyənləşdirilib.

Bütün sahələrdə olduğu kimi, ordu quruculuğunda da idmana yüksək diqqət göstərilir. Çünki fiziki hazırlıq əsgərlərin sağlam, iradəli və dözümlü olmalarını təmin edir. Ona görə də komandirlərin qarşısında qoyulan əsas vəzifələrdən biri də Vətənin müdafiəsində dayanan oğullarımızın fiziki hazırlığına ciddi nəzarət etməkdir.

Düşmənlə təmas xəttində yerləşən "N" hərbi hissəsində şəxsi heyətin fiziki hazırlığına böyük önəm verildiyinin şahidi olduq. Əsgərlər müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu Əlzamin Həsənovun rəhbərliyi altında müxtəlif çalışmalar yerinə yetirirdilər. Onlarla söhbət etmək

imkanı qazandıq.

Əlzamin Həsənov bildirdi ki, şəxsi heyət günün nizam qaydasına uyğun olaraq hər səhər və axşam silahlı, silahsız və ikilikdə kompleks çalışmalar yerinə yetirir. "İdmanla müntəzəm məşğul olmaq hər birimizi daha çevik və güclü edir. Danılmaz faktıdır ki, idman sağlamlığın, möhkəm orqanizmin bünövrəsidir. Təbiiyində olanların fiziki hazırlığına xüsusi diqqət yetirirəm. İdman şəxsi heyətin döyüş ruhunu artırmaqla yanaşı, döyüş hazırlığının da ayrılmaz tərkib hissəsidir. Bizim üçün yaradılan bu cür şəraitdən səmərəli istifadə etmək vəzifə borcumuzdur. Əsgərlərimizin savadlı, güclü və cəld olması

üçün əlimizdən gələni əsirgəmirik. Sağlam və fiziki cəhətdən yaxşı inkişaf etmiş əsgər döyüş meydanında düşməne qalib gələcək. Onların dözümlülüyünün, iradəsinin daha da güclü olması bizi qələbəyə bir addım da yaxınlaşdırır".

"Uşaq vaxtlarından idmanı çox sevirem. Sağlamlığım naminə hər səhər qaçırdım. Həyətdə dostlarımla mütəmadi futbol oynayır, bəzən də digər idman növləri ilə məşğul olurduq. Bu gün də ordu sıralarında komandir heyətinin rəhbərliyi ilə səhər və axşam idmanla məşğul oluruq. Xidmətə gəldiyim ilk günlə müqayisədə indi fiziki cəhətdən daha güclüyəm. Bunun nəticəsini təlimlərdə də hiss etdim. Verilən tapşırıqlar, keçirilən təlimlər nə qədər ağır və çətin olsa da, öhdəsindən layiqincə gələ bilirəm. Təlimlərdə hesab edirik ki, düşmən tapdığı anda olan torpaqlarımızı azad etməyə gedirik. Çox istəyirəm ki, düşməni dedə-baba torpaqlarımızdan qovub çıxardanların, Şuşamıza ilk ayaq basanların sıralarında mən də olum. Bu səbəbdən üzərimə düşən vəzifəyə iqiqat məsuliyyətlə yanaşıram", - hərbi xidmətə Sumqayıt şəhərindən çağırılan əsgər Elxan Məmmədov dedi.

Ordu sıralarına Qaradağ

rayonundan çağırılan əsgər Elxan Ağakışiyev də bədən tərbiyəsinin vacibliyindən danışaraq qeyd etdi ki, hər gün idman etməyin insan orqanizminə əvəzolunmaz faydası var. "İdmanla məşğul olmaq bizim gümrəh, yüksək əhval-ruhiyyədə, enerjili olmağımızı təmin edir. Hər gün idmanla məşğul olduğumuz üçün fiziki gücümüz artır. Bu o deməkdir ki, döyüş meydanında düşməndən daha cəld və güclü olacağıq. Onlarla üzbəüz döyüşdə qalib gələcəyik. Çünki Vətənin müdafiəsində güclü, mərd, cəsur və vətənpərvər Azərbaycan əsgəri dayanıb".

Digər əsgərlər Valeh Quluzadə, Seyid Ramazanov, Rza Orucov və Məhəmməd Mahmudov hərbi hissədə yaradılan şəraitdən, komandir heyətinin göstərdiyi diqqət və qayğıdan danışaraq bildirdilər ki, Vətənin müdafiəsində mətinliklə dayanıblar və Ali Baş Komandanın döyüş əmrini gözləyirlər.

**Baş leytenant
Ruslan HƏSƏNZADƏ,
"Azərbaycan Ordusu"**

Hərbi texnikalar, silahlar

AQS-30 qumbaraatanı

AQS-30 avtomat dəzgahlı qumbaraatanı 1990-cı ilin birinci yarısında Rusiyanın Tula şəhərində yerləşən Cihazqayırma konstruktor bürosunda işlənilib. 2008-ci ildən isə Kaluğanın teleqraf aparatları zavodunun müəssisəsində istehsal olunur. AQS-30 qumbaraatanı AQS-17 qumbaraatanını əvəz etmək üçün hazırlanıb. Üçayaqlı dəzgah müxtəlif torpaq sahəsindən və hazır olmayan pozisiyalardan davamlı atəş açmağı təmin edir. Onun səyyar vəziyyətindən döyüş və əvvəlki vəziyyətinə gətirilməsi üç dəqiqə ərzində həyata keçirilir.

Nişangahı mexaniki, optik və radiolokasiyalıdır. Qumbaranın ilkin sürəti saniyədə 185 metr, qumbaraatanın dəzgahla birlikdə çə-

kisi 16 kiloqram, 30 atışlı 13,7 kiloqrama qədərdir. qutusu ilə birlikdə çəkisi AQS-30 qumbaraatanının

uzunluğu 840 mm, lülənin uzunluğu 290 mm, kalibri 30 mm, mermisi 30x29 mm-dir. Silahın atəş tezliyi isə dəqiqədə 390-425 atışdır. Nişangah uzaqlığı 1700 metr təşkil edir. Qidalanması 30 qumbaradan ibarət qutudan yerinə yetirilir. PAQ-17 nişangahı ilə təchiz edilib. Müxtəlif hava şəraitində istifadə edilir və gecə vaxtlarında nişangah hissəsində işıqlandırıcı qurğu ilə də təchiz edilib.

**Hazırladı:
Svetlana YUSUBOVA,
"Azərbaycan Ordusu"**

İdman

Stolüstü tennisçilərimiz beynəlxalq turnirdə iki medal qazanıblar

Budapeştdə keçirilən stolüstü tennis üzrə yeni-yetmələr arasında beynəlxalq turnirə yekun vurulub. Turnirdə qızlardan ibarət komandamız uğurla çıxış edərək iki medal qazanıb. Yarışların ikinci günündə fərdi birincilikdə mübarizə aparan Arzu Aslanova gümüş medala sahib olub. Bundan əvvəl isə Arzu Aslanovanın, Mərziyyə Nurmətovanın və Aysu Ağayevanın yer aldığı komanda fəxri kürsünün üçüncü pilləsində qərarlaşıb.

Turnirdə oğlanlardan və qızlardan ibarət komandalarımız məşqçilər Elnur Hidayətzadənin və Ramil Cəfərovun rəhbərliyi ilə mübarizə aparıblar.

**Kişi voleybolçulardan ibarət
Azərbaycan yığması Lüksemburq
millisinə qalib gəlib**

Voleybol üzrə kişilərdən ibarət Azərbaycan yığması yanvarın 5-də Avropa çempionatının seçmə mərhələsi çərçivəsində növbəti qələbəsini qazanıb. Seçmə mərhələnin "G" qrupunda qərarlaşan millimiz Azərbaycan Voleybol Mərkəzində Lüksemburq yığmasını qəbul edib. Gərgin idman mübarizəsi şəraitində keçən oyun Azərbaycan millisinin 3:1 hesablı qələbəsi ilə başa çatıb.

Hazırda "G" qrupuna 11 xalla Yunanıstan yığması liderlik edir. Azərbaycan millisi (8 xal) ikinci, İsveç yığması (5 xal) üçüncü, Lüksemburq (3 xal) komandası isə sonuncu yerdedir. Voleybolçularımız qrupda sonuncu oyunu yanvarın 9-da səfərdə İsveç millisinə qarşı keçirəcəklər.

Kişi voleybolçular arasında voleybol üzrə 31-ci Avropa çempionatının ötən ilin avqustunda start verilən seçmə mərhələsi yanvarın 9-da başa çatacaq. Təsnifat yarışlarında iştirak edən 26 komanda yeddi qrupda mübarizə aparır. Seçmə mərhələnin yekununda 12 komanda - 7 qrupun hər birinin qalibləri və qrup ikinciləri arasında ən yaxşı göstəricilərə sahib olan beş komanda "Avro 2019"ün final mərhələsinə vəsiqə qazanacaq. Final mərhələsinin təşkilatçıları olan 4 komanda - Fransa, Sloveniya, Belçika və Niderland yığmaları, habelə əvvəlki Avropa çempionatının yekunlarına əsasən ən yaxşı nəticə göstərmiş Rusiya, Almaniya, Serbiya, İtaliya, Bolqarıstan, Çexiya, Polşa və Türkiyə milliləri seçmə mərhələdə iştirak etməkdən azad olunublar.

**Şahmatçımız "Vergani Cup"
festivalını 18-ci sırada başa vurub**

İtaliyanın Villorba şəhərində yanvarın 2-də start götürən şahmat üzrə üçüncü "Vergani Cup" festivalı bu gün başa çatıb.

Azərbaycan şahmatçısı Ülviyyə Fətəliyeva (2301) sonuncu turda italyalı Artem Gileviç (2404) üzərində qələbə qazanaraq xalların sayını 5-ə çatdırıb.

Beləliklə, 9 turun yekununa görə şahmatçımız turnir cədvəlində 18-ci yerdə qərarlaşıb.

**AZƏRTAC-ın
materialları əsasında**

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu çavuş Quliyev Bəhrüz Faiq oğluna verilmiş şəxsi vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor
polkovnik-leytenant
İlham BEHBUDOV

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktorun müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98;
Məktublar şöbəsi: (012) 510-64-28.

Ünvanımız

Bakı şəhəri, akademik
Şəfaət Mehdiyev küçəsi 144,
"Qızıl Şorq" hərbi şəhəriçiyi

Növbətçi

Lalə HÜSEYNOVA

Qəzetin hesabı

Nərimanov Rayon Xəzinədarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

Qəzet həftədə iki dəfə (III-VI günlər) nəşr olunur.
"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində
səhifələndirilərək "Hərbi nəşriyyat"ın mətbəəsində hazır
diapozitivlərdən çap olunur. Əlyazmalara rəy verilmir,
təqdim edilən yazılar müəllifə qaytarılmır.
Qəzeti mod.gov.az saytıdan oxuya bilərsiniz.

Lisensiya № 361

Sifariş № 11

Nüsxə 3950